

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
INSTITUTI I ZHVILLIMIT TË ARSIMIT
Rruga: Naim Frashëri, Nr 37, Tiranë, ALBANIA

PROGRAMI I ZHVILLIMIT PROFESIONAL PËR EFEKT MARRJEN E SHKALLËVE TË KUALIFIKIMIT TË MËSUESVE TË LËNDËS “NJOHURI PËR SHOQËRINË” 2013

1) HYRJE

Programi i zhvillimit profesional për efekt marrjen e shkallëve të kualifikimit të mësuesve të lëndës “Njohuri për shoqërinë” është hartuar nga grupi i punës, i ngritur nga Instituti i Zhvillimit të Arsimit – IZHA, për t’u ardhur në ndihmë të gjitha Drejtorive Arsimore Rajonale dhe Zyrave të Arsimit të rretheve, si dhe të gjithë mësuesve të lëndës “Njohuri për shoqërinë” për t’u përgatitur për testimin kombëtar për marrjen e shkallëve të kualifikimit.

Programi është zhvilluar duke iu përgjigjur kërkesave që MASH-i ka vendosur për mësuesit që kualifikohen. Programi është hartuar duke mbajtur parasysh se fushat kryesore në të cilat testohen njohuritë dhe aftësitë e mësuesve janë:

- dokumentet zyrtare¹ të cilat kanë të bëjnë me veprimtarinë mësimore – edukative të mësuesve;
- programet përkatëse lëndore;
- aspekte të pedagogjisë dhe metodologjisë në mësimdhënie-nxënie në përgjithësi si dhe të lëndës “Njohuri për shoqërinë” në veçanti;
- aspekte të etikës dhe komunikimit;
- aspekte të drejtshkrimit të gjuhës shqipe;
- përmbajtjen shkencore të lëndës “Njohuri për shoqërinë” sipas programeve lëndore përkatëse.

2) QËLLIMI I PROGRAMIT

Programi i zhvillimit profesional për efekt marrjen e shkallëve të kualifikimit të mësuesve të lëndës “Njohuri për shoqërinë” është hartuar për të mbështetur dhe nxitur zhvillimin profesional të tyre. Programi është hartuar nga grupi i punës duke mbajtur parasysh përmbushjen e dy qëllimeve kryesore:

---

¹ Është fjala për të gjitha dokumentet ligjore, urdhëresat dhe udhëzimet e MASH që zbatohen në shkollë duke u përqendruar në ato të viteve të fundit.

- *Së pari*, të ofrohet si një program orientues për t'u ardhur në ndihmë Drejtorive Arsimore Rajonale dhe Zyrave të Arsimit të rretheve si dhe të gjithë mësuesve të lëndës “Njohuri për shoqërinë” të arsimit parauniversitar për të realizuar veprimtaritë kualifikuese dhe trajnuese në bazë rrethi. Në këtë aspekt programi mund të plotësohet nga DAR/ZA-të përkatëse, sipas kushteve dhe mundësive konkrete.
- *Së dyti*, ai të ofrohet si një program i detyruar, veçanërisht për mësuesit që këtë vit do të marrin shkallët e kualifikimit, në mënyrë që ata të realizojnë një përgatitje gjithëvjetoje, për të përballuar me sukses kërkesat që ka testimi kombëtar për efekt marrjen e shkallëve të kualifikimit.

Programi synon:

- Rritjen e përgjegjshmërisë së mësuesve për njohjen dhe zbatimin e legjislacionit arsimor, e në mënyrë të veçantë, të risive më të fundit të reformës arsimore.
- Rritjen e aftësive dhe kompetencave profesionale të kuadrit mësime-dhënë, për të ndikuar drejtpërdrejtë në rritjen e efektivitetit të procesit mësimor, drejt një mësime-dhënieje të suksesshme.
- Rritjen e përgjegjshmërisë së mësuesve për domosdoshmërinë e njohjes së koncepteve bazë dhe ligjësi shkencore të lëndës si dhe të zbatimit të tyre në praktikë, në përputhje me specifikat e moshës së nxënësve dhe të klasës ku japin mësim.
- Rritjen e përgjegjshmërisë së mësuesve për njohjen dhe zbatimin e rregullave të etikës dhe komunikimit në punën e tyre në shkollë.
- Rritjen e aftësive të mësuesve në drejtim të zbatimit me saktësi të rregullave drejtshkrimore të shqipes.
- Realizimin në praktikë nëpërmjet demonstrimit konkret të aftësive të fituara, e në mënyrë të veçantë, nëpërmjet vlerësimit të arritjeve përmes testimit.

3) PËRMBAJTJA E PROGRAMIT

Programi i zhvillimit profesional për efekt marrjen e shkallëve të kualifikimit të mësuesve të lëndës “Njohuri për shoqërinë” është strukturuar sipas fushave kryesore të zhvillimit profesional, të përmendura më sipër, për të cilat testohen mësuesit. Për secilën fushë janë renditur njohuritë dhe aftësitë bazë që duhet të zotërojë mësuesi i lëndës “Njohuri për shoqërinë” që të përmbushë me sukses rubrikat e testimit.

Programi është ndërtuar duke patur si pikënisje standardet bazë të përgjithshme të mësuesit si dhe në standardet e mësuesit të lëndës “Njohuri për shoqërinë”. Përshkallëzimi i kompetencave profesionale që lidhen me secilën fushë të testimit do ta ndihmojnë mësuesin që të identifikojë nevojat e tij si dhe çështjet në të cilat duhet të thellohet më shumë.

Për të qenë lehtësisht i përdorshëm, programi është paraqitur sipas një formati të caktuar. Sipas këtij formati, për secilën fushë prezantohen kompetencat që mësuesit duhet të zotërojnë në fushën e njohurive dhe aftësive si dhe literatura përkatëse rekomanduese që u vjen në ndihmë për zotërimin e këtyre kompetencave.

PËRMBAJTJA E PROGRAMIT	
Fusha: Dokumentet zyrtare	
Rezultati Mësuesi do të jetë i aftë:	Literatura
<ul style="list-style-type: none"> • të rrisë përgjegjshmërinë për njohjen dhe zbatimin e legjislacionit arsimor, e në mënyrë të veçantë, të risive të reja të reformës arsimore; • të listojë dokumentet kryesore që i duhet çdo mësuesi për realizimin e gjithë procesit mësimor-edukativ; • të analizojë udhëzimet ku gjenden shpjegimet për liritë e mësuesit për orët mësimore të parashikuara në programin lëndor; • të dallojë pjesët e dokumentacionit që lidhen me mësimdhënien nga ato që lidhen me procesin edukativ; • të japë modele orësh të lira në fusha të ndryshme të sociologjisë. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ligji Nr. 69/2012 për Sistemin Arsimor Parauniversitar në Republikën e Shqipërisë. • Dispozitat Normative për arsimin parauniversitar (DN). • Udhëzimi Nr. 49, dt. 27.12.2006 i MASH "Për hartimin e objektivave të arritjeve të nxënësve". • Udhëzimi Nr.38 , dt.09.10.2007 i MASH "Për zhvillimin e orëve të lira në shkollë". • Udhëzimi Nr. 35, dt.09.10.2007 i MASH "Për lirinë e mësuesit për orët mësimore të parashikuara në programin lëndor" • Udhëzimi Nr. 37, dt.09.10.2007 i MASH "Për paraqitjen e personelit të shkollës në mjediset shkollore" • Udhëzim Nr. 16, dt. 24.07.2012 për vitin shkollor 2012-2013 në sistemin arsimor parauniversitar. • Udhëzimi Nr. 21, datë 23.07.2010 "Për normat e punës mësimore edukative dhe numrin e nxënësve për klasë në institucionet e Arsimit Parauniversitar". • Udhëzimi i Altertekstit 2010-2011 dhe Paketa informuese "Altertekst 2012" • Rregullore për procesin e maturës shtetërore 2013 në Republikën e Shqipërisë, dt. 07.01.2013 • Rregulloren Nr 4998, datë 27.07.2010 për vlerësimin e nxënësit në gjimnaz • "Kualifikimi i mësuesve" – Teste 2008, 2009, 2010", IKT

Fusha: Programet lëndore	
Rezultati Mësuesi do të jetë i aftë:	Literatura
<ul style="list-style-type: none"> • të përdorë burime të ndryshme për materiale kurrikulare që ndihmojnë në prezantimin në mënyrë sa më të qartë dhe të dobishme të informacionit që do të shpjegojë; • të kombinojë mënyrat bashkëkohore me ato tradicionale për kurrikulat që inkurajojnë nxënësit të kërkojnë, pyesin dhe interpretojnë idetë nga këndvështrime të ndryshme; <p><u>-Mësuesi thëllon të kuptuarit rreth:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - lidhjes së informacionit teorik që jepet në përputhje me kurrikulën zyrtare me teoritë konkrete të realitetit të përditshëm ku të rinjtë jetojnë; - vlerësimin të kurrikulave në çdo element të tyre; - interpretimit të ideve sipas këndvështrimit të secilit; - synimit të kurrikulës së lëndëve shoqërore. 	<ul style="list-style-type: none"> • Programi i lëndës “Njohuri për shoqërinë” Klasa IX dhe X • Standardet e nxënies për gjimnazin - IKT, 2009. • Udhëzues për kurrikulën e gjimnazit - IZHA 2010
Fusha: Aspekte të pedagogjisë dhe metodologjisë në mësimdhënie-nxënie	
Rezultati Mësuesi do të jetë i aftë:	Literatura
<ul style="list-style-type: none"> • të trajtojë mësimdhënien si një çështje filozofike; • të analizojë mësimdhënien e mirë; • të identifikojë natyrën e mësimdhënies; • të përshkruajë njohuritë për mësimdhënien; • të vlerësojë mësimdhënien si proces dhe praktikë; • të listojë pasojat e një mësimdhënieje jo të efektshme; • të përvetësojë aftësitë për të planifikuar orën e mësimin; 	<ul style="list-style-type: none"> • Literaturë që ka në fokus metodat e mësimdhënies ndërvepruese. • Udhëzues dhe materiale mbështetëse që orientojnë për hartimin e objektivave të orës së mësimin, përgatitjen e ditarit të mësuesit, organizimin e orës së mësimin.

<p>-Mësuesi thëllon të kuptuarit rreth: Matjes së arritjeve të nxënësve lidhur me:</p> <ul style="list-style-type: none"> - mundësitë që ka secili; - karakterin objektiv të vlerësimit; - kriteret e vlerësimit; - trajtimit dhe respektimit të rubrikave të ditarit; - klasifikimin e objektivave të arritjeve. 	
Fusha: Aspekte të etikës dhe komunikimit	
Rezultati	Literatura
<p>Mësuesi do të jetë i aftë:</p> <ul style="list-style-type: none"> • të njohë rregullat e etikës dhe sjelljes që duhen respektuar në marrëdhënie me drejtuesit e institucionit arsimor, stafin pedagogjik, nxënësit, prindërit dhe komunitetin; • të sillet në përputhje me rregullat e etikës dhe të sjelljes në marrëdhënie me drejtuesit, stafin pedagogjik, nxënësit, prindërit dhe komunitetin gjatë punës së tij brenda dhe jashtë institucionit arsimor. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kodi i Etikës së Mësuesve në Arsimin Parauniversitar publik dhe privat, i datës 12.11.2012. • Literaturë dhe materiale burimore që trajtojnë çështje të etikës dhe të komunikimit.
Fusha: Aspekte të drejtshkrimit të gjuhës shqipe	
Rezultati	Literatura
<p>Mësuesi do të jetë i aftë:</p> <ul style="list-style-type: none"> • të njohë rregullat e drejtshkrimit të standardit të gjuhës shqipe; • të zbatojë rregullat e drejtshkrimit gjatë veprimtarive në institucionin arsimor. 	<ul style="list-style-type: none"> • Literaturë dhe udhëzues metodikë për përdorimin e rregullave të drejtshkrimit të gjuhës shqipe.
Fusha: Përmbajtja shkencore e lëndës	
Rezultati	Literatura
<p>Mësuesi do të jetë i aftë:</p> <ul style="list-style-type: none"> • të përshkruajë, listojë, analizojë, shpjegojë, analizojë, vlerësojë e të mbajë qëndrim kritik për probleme lidhur me linjat: 	<ul style="list-style-type: none"> • Tekste të lëndës për mësuesin dhe nxënësin, materiale të tjera burimore që mbulojnë përmbajtjen e lëndës.

• Kultura, individi, shoqëria • Familja • Komunikimi masiv • Feja në fokusin e shqyrtimeve sociologjike • Shoqërizimi • Shkenca dhe teknologjia në perspektivën e trajtimeve sociologjike • Puna dhe sistemi shoqëror i ekonomisë • Popullsia dhe urbanizimi • Shtresimi, ndryshimet dhe lëvizjet shoqërore • Devianca • Raca dhe etniciteti • Metodatat e kërkimeve sociologjike • Edukimi qytetar demokratik • Ç'është demokracia • Faktorët që ndihmojnë dhe pengojnë demokracinë • Funksionimi i demokracisë • Pjesëmarrja qytetare	